

KLUB
ŚWIADOMEJ
MŁODZIEŻY

Część I.

INSTRUKCJA BUDOWANIA *Klubu Świadomej Młodzieży*

KLUB
ŚWIADOMEJ
MŁODZIEŻY

Łódź 2021 - 2022 r.

SPIS TREŚCI cz. I.

1. Zasady tworzenia *Klubu Świadomej Młodzieży (KŚM)*
 - a) Wytyczne do metod rekrutacyjnych;
 - b) Wstęp do: *Struktura spotkań i rodzaje działań*;
 - c) Kompetencje kadry.
2. Zarys misji i wizji (patrz: *Część II - Model działania KŚM*)
 - a) Wstęp do: *Charakterystyka grupy docelowej*;
 - b) Wstęp do: *Odpowiedź na potrzeby*;
 - c) Wstęp do: *Innowacyjność*;
 - d) Wstęp do: *Prognozowana zmiana*.
3. Założenia i charakter zaprojektowanych zajęć (patrz: *Część II - Model działania KŚM*)
 - a) Wstęp do: *Integracja w grupie*;
 - b) Wstęp do: *Widzenie siebie w integracji i komunikacja*;
 - c) Wstęp do: *Kompetencje kluczowe*;
 - d) Wstęp do: *Metody pracy*;
 - e) Wstęp do: *Wskazania edukacyjne*.
4. Wstęp do: *Wskazania dla kadry*
 - a) Moderator KŚM;
 - b) Trener/ specjalista;
 - c) Wolontariusz.
5. Wytyczne i zalecenia organizacyjne, techniczne i inne przykłady algorytmów działań okołoprojektowych
 - a) Warunki sensoryczne;
 - b) Zalecenia sanitarne;
 - c) Ogólne wskazania techniczne i graficzne;
6. Materiały i źródła rozszerzające wiedzę, dla kadry/ opiekunów. Odnośniki do materiałów dydaktycznych dla uczestników (patrz: *Część II - Model działania KŚM*)
 - a) Rekomendacje. Bibliografia.

Część I.I - Załączniki do Instrukcji budowania *Klubu Świadomej Młodzieży (KŚM)*

- a) Formularz zgłoszenia do innowacji/ wywiadu rekrutacyjnego + RODO (dla uczestników/ opiekunów);
- b) Formularz ankiety PRZED rozpoczęciem programu warsztatowego (opcjonalnie - dodatkowy egzemplarz w formule uproszczonej/ easy-read) + RODO (dla uczestników/ opiekunów);
- c) Formularz ankiety PO zakończeniu programu warsztatowego (opcjonalnie - dodatkowy egzemplarz w formule uproszczonej/ easy-read) + RODO (dla uczestników/ opiekunów);
- d) Formularz zgody na wykorzystanie wizerunku (dla uczestników/ opiekunów);
- e) Formularz listy obecności (uczestnik/ opiekun);
- f) Formularz listy obecności (kadra);
- g) Formularz podsumowania warsztatów/ spotkań (dla trenerów);

Część II. - Model działania *Klubu Świadomej Młodzieży (KŚM)*

1. Zasady tworzenia *Klubu Świadomej Młodzieży (KŚM)*

- a) Wytyczne do metod rekrutacyjnych (patrz: *Część I - Instrukcja budowania KŚM*);
 - b) Struktura spotkań i rodzaje działań;
 - c) Kompetencje kadry.
2. Misja i wizja
- a) Charakterystyka grupy docelowej;
 - b) Odpowiedź na potrzeby;
 - c) Innowacyjność;
 - d) Prognozowana zmiana.
3. Założenia, charakter i modele zajęć wraz z opisami
- a) Integracja w grupie;
 - b) Widzenie siebie w integracji i komunikacja;
 - c) Kompetencje kluczowe;
 - d) Metodyka pracy;
 - e) Wskazania edukacyjne.
4. Wskazania dla kadry
- a) Moderator KŚM;
 - b) Trener/ specjalista;
 - c) Wolontariusz.
5. Wytyczne i zalecenia organizacyjne, techniczne i inne przykłady algorytmów działań okołoprojektowych
- a) Warunki sensoryczne;
 - b) Zalecenia sanitarne;
 - c) Ogólne wskazania techniczne i graficzne;
6. Materiały i źródła rozszerzające wiedzę, dla kadry/ opiekunów. Odnośniki do materiałów dydaktycznych dla uczestników.
- a) Rekomendacje. Bibliografia.

Część II.I - Załącznik do Modelu działania *Klubu Świadomej Młodzieży (KŚM)* - Opisy warsztatów, wnioski trenerskie, podsumowanie cyklu w kontekście praktyk zwiększających dostępność.

1. Raporty ze spotkań nr I-X wraz z częścią opisową/ wnioskami;

Część III. - Podsumowanie dostępności w działaniach KŚM Łódź

1. Podsumowanie merytoryczne po pełnym cyklu spotkań
 - a) Ankiety ewaluacyjne - przegląd;
2. Praktyki zwiększające dostępność
 - a) Spostrzeżenia młodzieży i inne wskazania;
 - b) Wnioski.

Część IV. Podsumowanie dostępności w działaniach KŚM Włocławek

1. Podsumowanie merytoryczne po pełnym cyklu spotkań
 - a) Ankiety ewaluacyjne - przegląd;
2. Praktyki zwiększające dostępność
 - a) Spostrzeżenia młodzieży i inne wskazania (w oparciu o raporty ze spotkań I-X)
 - b) Wnioski.

Część IV.I - Załącznik do Modelu działania *Klubu Świadomej Młodzieży (KŚM)* - Opisy warsztatów, wnioski trenerskie, podsumowanie cyklu w kontekście praktyk zwiększających dostępność.

1. Raporty ze spotkań nr I-X wraz z częścią opisową/ wnioskami;

Część V. Raport podsumowujący testowanie działań KŚM

1. Podsumowanie merytoryczne po pełnym cyklu spotkań
 - a) Wybrane konspekty z prezentacji;
 - b) Materiały graficzne;
2. Postulaty końcowe młodzieży do praktyk zwiększających dostępność;
3. Wskazania kosztowe;

Klub Świadomej Młodzieży Instrukcja budowania

1. Zasady tworzenia Klubu Świadomej Młodzieży (KŚM)

a) Wytyczne do metod rekrutacyjnych (dostępność, granice wiekowe, liczba uczestników w edycji)

Rozwiązanie kierowane jest do osób z *całościowymi zaburzeniami rozwoju*, w tym *spektrum autyzmu* i/ lub z niepełnosprawnościami „sprzężonymi” (współwystępującymi).

W przypadku osób w *spektrum autyzmu* z niepełnosprawnościami współwystępującymi, mogą być to zarówno osoby z niepełnosprawnością intelektualną w różnym stopniu, ADHD, zaburzenia lękowe, padaczka, ale też niepełnosprawność ruchu, wzroku czy słuchu.

W poszczególnych spotkaniach weźmie udział stała grupa maksymalnie 15 osób w *spektrum autyzmu* (w razie konieczności z asystującymi osobami) na różnych poziomach funkcjonowania i niepełnosprawności, w wieku od 12 roku życia do 40 rż.¹

Twórcy idei KŚM ani kontynuatorzy modelu nie mogą narzucać kryteriów rekrutacji w odniesieniu do natężenia i rodzajów niepełnosprawności współwystępujących.

Wymaganiami, zgodnymi z wytycznymi i potrzebami osób autystycznych, będą m.in.:

- ✓ Grupa o maksymalnej liczebności 15 osób;
- ✓ Dolna granica wieku - 12 lat, górna 40 (w szczególnych przypadkach jest możliwość przesunięcia sugerowanych granic);
- ✓ Ze względu na specyfikę funkcjonowania osób w *spektrum autyzmu* oraz nieprzewidywalność czasokresu i obostrzeń związanych z pandemią, istnieje bezwzględna konieczność zaangażowania/ zatrudnienia **dodatkowej** kadry zdolnej obsłużyć technicznie/ informatycznie i obsługiwać spotkania (odciążając ekspertów i trenerów prowadzących warsztaty) w formie hybrydowej (znajomość pojęć związanych z bezpieczeństwem otoczenia sieciowego, technologią i technikami cyfrowymi, urządzeniami projekcyjnymi, itp. - na poziomie minimum średnio zaawansowanym.)
- ✓ Ze względu na specyfikę funkcjonowania osób w *spektrum autyzmu* (możliwości i rodzaje werbalizacji) istnieje bezwzględna konieczność zaangażowania/ zatrudnienia **dodatkowej** kadry zdolnej przygotować profesjonalne materiały graficzne w formie *easy-read*.
- ✓ Brak kryteriów rekrutacji odnośnie natężenia i rodzajów niepełnosprawności współwystępujących. Istnieje ewentualność dostosowania (ze szczególną uwagą na brak wykluczenia) grupy zgodnie z indywidualnymi potrzebami lokalnego środowiska oraz możliwości

¹ Górny wiek uczestników jest ustanowiony aż do wieku dorosłości, ze względu na różne poziomy funkcjonowania osobniczego, na niepełnosprawności współwystępujących oraz występujące nierzadko problemy w aspekcie integracji mentalnej (osobowościowej) osób autystycznych. Szerszy opis patrz: Część II - Model działania KŚM.

organizatora KŚM. Będą to m.in. zaplecze wolontaryjne, umiejętności logistyczne, szeroka baza kontaktowa, zaangażowanie i doświadczenie w pracy w środowisku osób w *spektrum autyzmu* i ich rodzin, zdolności i kompetencje edukacyjne, eksperckie, znajomość i współpraca ze środowiskiem samorzecznym, regularne superwizje, otwartość na aktualną wiedzę globalną w temacie spektrum autyzmu, ewentualna gotowość na ewaluację i dodatkowe przeszkolenie przez ekspertów ze środowisk samorzecznich (z uwzględnieniem zwrotu kosztów podróży i pobytu);

- ✓ Bezwzględna deklaracja organizatora do podjęcia wszystkich dostępnych mu środków, by zapobiec dyskryminacji potencjalnych uczestników zajęć, ze względu na ich specyfikę funkcjonowania, rodzaje współistniejących niepełnosprawności czy zdolności komunikacji;
- ✓ Bezwzględny brak prowadzenia, współprowadzenia ani angażowania terapeutów i innych osób praktykujących tzw. „terapię” dyrektywne (ABA, SAZ);

b) Wstęp do: *Struktura spotkań i rodzaje działań*

Zgodnie z modelem KŚM (szczegółowy opis oraz scenariusze w części II Model działania KŚM) w każdym mieście/ edycji odbędzie się 10 (dziesięć) tematycznych spotkań (z opcjonalną możliwością **uczestnictwa zdalnego w spotkaniach stacjonarnych**) przygotowujących samorzeczników do samostanowienia. Spotkania wewnętrzne - każde po 4. godziny zegarowe treści merytorycznych, w tym 1. godzinę na przerwy (godzina dzielona na przerwy według zapotrzebowania grupy) i samoregulacje osób autystycznych. Każde stacjonarne spotkanie poprowadzone będzie przez wykwalifikowanego trenera/ eksperta. Po każdym spotkaniu powstanie podsumowanie merytoryczne.

Przewidywane jest wynajęcie sali specjalistycznej, dedykowanej osobom w *spektrum autyzmu*, zapewniającej sensoryczne dostosowanie do szczególnych potrzeb tejże grupy (kolorystyka, zaciemnienie, przedmioty tonujące, dodatkowe pomieszczenia wyciszające) wraz ze wsparciem asystenckim.

W każdym spotkaniu weźmie udział maksymalnie 15 osób w *spektrum autyzmu*. Następnie przeprowadzony zostanie cykl 5 spotkań zewnętrznych, po których opracowane zostaną **wnioski dotyczące praktyk zwiększających dostępność dla osób w *spektrum autyzmu* w przestrzeni publicznej.**

Schemat cyklu spotkań wstępnych:

I. Spotkanie informacyjne/ zapoznawcze/ integrująco-orientujące.

Pasje. Prowadzenie: kadra obsługi KŚM + trener/ terapeuta.

II. Spotkanie celowane na problem zewnętrzny/ postulaty.

Samostanowienie od podstaw. Prowadzenie: kadra obsługi KŚM + trener.

Schemat cyklu spotkań aktywizująco-motywujących/ wewnętrzne:

III. Spotkanie z dorosłymi samorzecznikami.

Spotkanie z samorzecznikiem w spektrum. Prowadzenie: kadra obsługi KŚM + trener/
samorzecznik.

IV. Spotkanie w zakresie autoprezentacji połączone z sesją fotograficzną z profesjonalistą.

Jestem mocny SOBA. Prowadzenie: kadra obsługi KŚM + artysta grafik/ fotografik.

V. Spotkanie dotyczące konstruowania modeli praktycznego wykorzystania pasji/ hobby, spotkania z działaczami lokalnymi, społecznikami.

Spotkanie ze znaną osobą z życia publicznego. Prowadzenie: kadra obsługi KŚM + VIP (psycholog/ terapeuta, działacz/ samorzecznik, naukowiec, dziennikarz).

Schemat cyklu spotkań wyjazdowych/ zewnętrznych:

VI. Spotkanie z decydentami, z przedstawicielami władz gminy/ miasta.

Spotkanie z przedstawicielem władz gminy/ miasta np. pełnomocnikiem dzieci i młodzieży, innym ekspertem. Prowadzenie: obsługa KŚM + trener (np. psycholog/ terapeuta, działacz/ samorzecznik).

VII. Spotkanie z rzecznikiem osób z niepełnosprawnościami w danym mieście/ gminie.

Spotkanie z rzecznikiem/ pełnomocnikiem osób z niepełnosprawnościami w danym mieście/ gminie Prowadzenie: obsługa KŚM + trener (np. psycholog/ terapeuta, działacz/ samorzecznik).

VIII. Spotkanie w centrum handlowym.

Spotkanie z przedstawicielem galerii handlowej/ centrum handlowego np. rzecznik centrum handlowego. Prowadzenie: obsługa KŚM + trener (np. psycholog/ terapeuta, działacz/ samorzecznik).

IX. Spotkanie w muzeum.

Spotkanie w wybranym muzeum. Prowadzenie: obsługa KŚM + trener (np. psycholog/ terapeuta, działacz/ samorzecznik).

X. Spotkanie w kinie lub teatrze.

Spotkanie w teatrze/ kinie. Prowadzenie: obsługa KŚM + trener (np. psycholog/ terapeuta, działacz/ samorzecznik).

Kolejny krok to **SPOTKANIE PODSUMOWUJĄCE** inkluzyjne uczestników/ samorzeczników z minimum dwóch edycji (miast); udział w nim wezmą samorzecznicy wraz z rodzicem lub opiekunem prawnym (w przypadku braku samodzielności). Spotkanie będzie okazją do prezentacji wypracowanych praktyk zwiększających dostępność dla osób w *spektrum autyzmu* oraz **ewaluacji modelu**).

Celem młodych *samorzeczników* (ang. *Self-Advocacy*) będzie **wypracowanie praktyk zwiększających dostępność dla osób w *spektrum autyzmu* w swojej społeczności lokalnej** oraz podnoszenie świadomości o różnorodności (w tym *spektrum autyzmu*), przy wykorzystaniu swoich

„mocnych stron”. Produktem końcowym będzie *Model działania Klubu Świadomej Młodzieży*, który wypracuje powyższe **praktyki zwiększające dostępność dla osób w spektrum autyzmu**.

Opracowywanie *Praktyk zwiększających dostępność dla osób w spektrum autyzmu* w swoim założeniu ma być każdorazowo dynamicznym procesem - zbiorem konkretnych zaleceń powstających w efekcie spotkań z grupą odbiorców/ uczestników i instruktorów/ trenerów, omawianych na każdym ze spotkań wewnętrznych i zewnętrznych.

Przygotowane produkty wdrożeniowe będą zgodne ze standardami dostępności, określonymi w zał. nr 2 do Wytycznych Ministra Inwestycji i Rozwoju w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020, w szczególności z wytycznymi zawartymi w podrozdziałach IV.3, IV.4, VI.3. standardów².

c) Kompetencje kadry

Kadra ekspercka z min. 2-letnim udokumentowanym stażem bezpośredniej pracy/ wolontariatu/ działań z osobami w spektrum autyzmu w systemie wsparcia bezpośredniego, edukacyjnego, terapeutycznego (pożądani eksperci w spektrum autyzmu)³:

- ✓ Oligofrenopedagogik, pedagog, inny specjalista (neurologopeda) z zakresu około autystycznego, z ciągłą praktyką pracy z osobami ze spektrum autyzmu,
- ✓ Samorzecznicy w ciągłej praktyce,
- ✓ Certyfikowani specjaliści w zakresie wsparcia terapeutycznego i psychologicznego osobom w spektrum autyzmu i ich rodzinom,
- ✓ Wykwalifikowany menadżer ds. rozwoju potencjału ludzkiego (specjalista ds. zasobów ludzkich),
- ✓ Artysta plastyk/ magister sztuki/ fotografik/ projektant, doświadczony zawodowo grafik,
- ✓ Informatyk/ doświadczony zawodowo praktyk w zakresie technologii,
- ✓ Wybrani konsultanci - wolontariusze/ pracownicy naukowcy z niezależnej organizacji badawczo-naukowej założonej i prowadzonej przez kompetentne osoby autystyczne, np. z *Institutum Investigationis Scovorodianum* (pedagog, psycholog, psychoterapeuta, terapeuta, konsultant, doktor nauk humanistycznych i inni).
- ✓ W stałym składzie jest ujęta minimum jedna osoba w spektrum autyzmu/ samorzecznik.

Wszyscy eksperci doświadczeni w pracy z osobami w spektrum autyzmu lub/ oraz czynni samorzecznicy/ działacze społeczni. Wymagane zdolności trenerskie, kompetencje miękkie,

² Kluczowym w każdej edycji będzie dodatkowa uwaga na budowanie nowych lud dostosowywanie obecnych standardów dostępności dla osób autystycznych (np. sfinansowanie obsługi technicznej spotkania w formie hybrydowej przez chętne i wykwalifikowane osoby autystyczne, stała współpraca ze środowiskiem osób autystycznych/ specjalistów np. z doświadczonymi samorzecznikami oraz gotowość na sfinansowanie podróży z innego miasta na dany warsztat/ spotkanie wraz z osobą towarzyszącą, itp.).

³ Patrz: Część II - Model działania KŚM.

doskonała znajomość charakterystyki obszaru spektrum autyzmu, otwartość na relacje, brak osadzenia w dyrektywnych metodach „terapii”, wzorowa opinia środowiska.

Gość VIP to osoba dorosła w spektrum autyzmu lub znająca obszar spektrum, znana młodym ludziom np. z mediów, czy innych aktywności.

Nad całością inkubacji KŚM, nad praktykami poprawiającymi dostępność, jako odbiorcy/ uczestnicy, ale i animatorzy, eksperci i konsultanci - pracować winna stała grupa samorzeczników ze wskazanych miast wraz z ich opiekunami/ osobami towarzyszącymi.

2. Misja i wizja

a) Wstęp do: *Charakterystyka grupy docelowej*

Jednym z podstawowych objawów *spektrum autyzmu*, wynikającym z założeń klasyfikacyjnych, jest tzw. deprywacja społeczna, w której występuje nasilenie niektórych właściwości/ cech rozwojowych, aż do funkcji „deficytu” (!) w obszarach: komunikacji werbalnej i niewerbalnej wykorzystywanej w interakcjach społecznych, wzajemności społecznej, nieumiejętności rozwijania i utrzymywania relacji.

Celem projektowanych działań⁴ dla **osób autystycznych komunikujących się werbalnie i niewerbalnie**, jest odpowiedź na potrzebę ponownego **zidentyfikowania potrzeb**. Ponownego, bo z udziałem samych zainteresowanych, we współpracy relacyjnej ze specjalistami/ dorosłymi samorzecznikami.

b) Wstęp do: *Odpowiedź na potrzeby*

Rozwiązania proponowane w ramach projektu *Klub Świadomej Młodzieży* zapobiegają wykluczeniu społecznemu osób w spektrum oraz umożliwiają im pracę nad swoim potencjałem w oparciu o mocne strony. Klub ma na celu zrzeszenie różnorodnych młodych ludzi, mających działać na rzecz spraw ważnych dla siebie i środowiska obywatelskiego, głównie osób z niepełnosprawnościami. Celem młodych samorzeczników (ang. *Self-Advocacy*) będzie wypracowanie strategii zastosowania i wdrażania praktyk zwiększających dostępność dla osób autystycznych w swojej społeczności lokalnej oraz podnoszenie świadomości o różnorodności (w tym *spektrum autyzmu*), przy wykorzystaniu własnego potencjału. Nie istnieją wciąż ustawowe, odrębne dla *spektrum autyzmu* - standardy dostępności, lecz TYLKO dla niepełnosprawności intelektualnej oraz dla osób z problemami zdrowia psychicznego.

Prowadzone działania wspomagające mają na celu wspomaganie rozwoju funkcji społecznych, wprowadzenie aktywności zmierzających do wchodzenia w interakcje, kształtowanie umiejętności nawiązywania, podtrzymywania kontaktu oraz tworzenia optymalnych sposobów radzenia sobie w

⁴ Patrz: Część II - Model działania KŚM.

zróżnicowanych sytuacjach społecznych. Model oparty jest na **WZAJEMNYM**, nie jednostronnym zrozumieniu.

c) Wstęp do: *Innowacyjność*

Innowacyjność i oryginalność zaprojektowanych działań to budowanie w świadomości jednostki wagi i istoty samostanowienia osób autystycznych, przez m.in. włączanie struktur społecznych w działania na rzecz opracowania dostępności i wzajemne obszary życia. Dotychczasowe działania nie opierały się na wzajemności, lecz na narzucaniu modelu podporządkowania. Nasz jest nowatorski w obecnej mentalności kulturowej Polaków, gdyż propaguje globalny trend cywilizacyjny, dążący do promowania „neuroróżnorodności” czyli otwartości na unikalność jednostki ludzkiej.

Samorzecznicy oprócz nauki wyrażania własnego zdania, dokonywania wyborów, wyrabiania rezyliencji przekazują otoczeniu (według starszej siatki pojęciowej, uznawanemu za „normatywne”) wiedzę, jak powinno wyglądać szeroko rozumiane dostosowanie. *Novum* stanowi również wykorzystanie wyjątkowej neuroplastyczności mózgów, a więc i umysłów osób autystycznych do wykorzystania marginalizowanego dotąd znaczenia tzw. „wąskich zainteresowań” na realne i **praktyczne zdolności zawodowe**.

d) Wstęp do: *Prognozowana zmiana*

Klub Świadomej Młodzieży to świadome i wzajemne działania, mające zapobiec m.in. deprywacji potrzeb. KŚM ma na celu zjednoczenie różnorodnych młodych ludzi w *spektrum autyzmu*, by działali na rzecz spraw ważnych dla siebie i środowiska obywatelskiego. Celem młodych samorzeczników (ang. *Self-Advocacy*) będzie wypracowanie praktyk zwiększających dostępność dla osób w *spektrum autyzmu* w swojej społeczności lokalnej oraz podnoszenie świadomości o różnorodności (w tym *spektrum autyzmu*), przy wykorzystaniu swoich „mocnych stron”.

Rezultatem jednej edycji zainicjowanego *Klubu Świadomej Młodzieży* będzie około 15 osób w *spektrum autyzmu* przygotowanych do samostanowienia na miarę swoich możliwości⁵, świadomych istoty samostanowienia, własnych mocnych stron, z umiejętnością i gotowością do autoprezentacji, werbalizacji własnych poglądów, zmotywowanych do działania na rzecz siebie i własnego środowiska, znających lokalne środowisko decydentów **w obszarze wsparcia OzN**.

3. Założenia, charakter zaprojektowanych zajęć

Stworzony przez nas program zawiera treści i założenia interdyscyplinarne, oparte na myśleniu holistycznym, które całościowo uwzględnia **wielopoziomowy odbiór rzeczywistości**.

⁵ Patrz: Część II - Model działania KŚM.

To właśnie **interdyscyplinarność** przyczynia się do stworzenia spójnego obrazu poznawanych treści, a przenikanie się elementów należących do wielu przedmiotów bądź dyscyplin naukowych pozwala ujmować rzeczywistość jako całość, jednocześnie wykorzystując różne możliwości percepcji. Oparta na porównywaniu i rozszerzaniu wybranej tematyki z różnych dziedzin życia i nauki, ułatwia pokonywanie trudności.

a) Wstęp do: Integracja w grupie

Grupa rówieśnicza daje wielu młodym ludziom możliwość odniesienia sukcesów, zapewnia poczucie bezpieczeństwa i satysfakcji, sprzyja tworzeniu się pozytywnej samooceny i pozytywnych postaw w stosunku do innych ludzi. Są jednak jednostki wśród dzieci, dla których przebywanie wśród kolegów z klasy jest źródłem nieprzyjemnych doznań, niepewności, przekonania o swojej mniejszej wartości, co w efekcie prowadzi do kształtowania się wrogiego stosunku do siebie i otoczenia.

Najważniejszym jest więc, aby *Klub Świadomej Młodzieży* był tego rodzaju grupą; aby dawał szansę każdemu młodemu człowiekowi, tworząc mu warunki ukazujące wartości, rozwoju i samorealizacji. Wszystko to stwarza **możliwość zaspokojenia potrzeby** nowych doświadczeń, samourzeczywistnienia i własnego rozwoju jako jednostki niepowtarzalnej. To niezmiernie ważne w procesie integracji ze sobą samym, jak i z najbliższym otoczeniem.

b) Wstęp do: Widzenie siebie w integracji i komunikacja

Kształtowanie się obrazu samego siebie odbywa się przede wszystkim pod wpływem otoczenia społecznego i określonych doświadczeń życiowych. Obraz samego siebie nie jest obrazem stałym, zmienia się wraz z rozwojem dziecka pod wpływem różnych czynników.

Dodatkową, niezmiernie istotną kwestią⁶, którą wzmacniamy projektując z młodzieżą specyfikę zajęć KŚM, to relacja: ja - świat, łącząca się z zajmowaniem przez człowieka określonej pozycji w otoczeniu społecznym. Miejsce struktury „ja” w całokształcie osobowości jest o tyle specyficzne, że obejmuje ona zarówno składniki poznawcze - mówi się o obrazie samego siebie, pojęciu własnego „ja”, samowiedzy, samopoznaniu czy samoświadomości, jak też składniki emocjonalne, wartościujące i czynnościowe - mieści się w niej samoocena, samokontrola, poczucie własnej wartości, poczucie tożsamości.

c) Wstęp do: Kompetencje kluczowe

Szczególną uważność w budowaniu przyjaznych grup pełni **interdyscyplinarność** wielu dziedzin, którą to określają **kompetencje kluczowe**, sprzyjające odpowiedniemu przygotowaniu do dorosłego życia oraz służące dalszej nauce i życiu zawodowemu. Duże znaczenie w kształtowaniu postaw ma komunikacja (niekoniecznie werbalna!) i współpraca w grupie, udział w projektach, które pomagają

⁶ Patrz: Część II - Model działania KŚM.

rozwijać u uczniów przedsiębiorczość i kreatywność oraz umożliwiają stosowanie nietypowych rozwiązań podczas wykonywania zadań.

d) Wstęp do: *Metody pracy*

Według licznych badań, najlepszy efekt może dać łączenie metod tradycyjnych, takich jak wykład informacyjny, opis, opowiadanie, prelekcja czy pogadanka, jednak na rzecz wzmocnienia **metod⁷ aktywizujących**, które rozwijają myślenie twórcze, pozytywnie wpływają na współpracę i komunikację w grupie, organizowanie pracy własnej i innych, pobudzają do rozwijania zainteresowań, ułatwiają przyswajanie wiedzy, przyczyniają się do sukcesu. Ich stosowanie wpływa m.in. na wrażliwość i budowanie postaw, zaangażowanie.

e) Wstęp do: *Wskazania edukacyjne*

Do elementów edukacyjnych, które wymagają adaptacji do specyfiki pracy z młodzieżą i dziećmi z KŚM, zalicza się dostosowanie zadań do możliwości klubowicza, sposobu realizacji zadań, motywowania i oceniania oraz sposobu komunikacji. Wytyczne te są zbieżne ze wskazówkami do pracy z uczniem o *specjalnych potrzebach edukacyjnych* (SPE).

Zalecenia te opierają się m.in. na:

- ✓ Adaptacji zadań do indywidualnych możliwości młodego człowieka;
- ✓ Doborze zadań zgodnie z możliwościami percepcyjnymi;
- ✓ Odwoływanii się do konkretnego oraz wielozmysłowego poznania;
- ✓ Właściwym doborze form i metod pracy;
- ✓ Właściwym doborze środków i pomocy dydaktycznych wspomagających poznanie;
- ✓ Wykorzystywaniu alternatywnych sposobów komunikacji;
- ✓ Formułowaniu jasnych i krótkich poleceń;
- ✓ Wykonywaniu zadań z wykorzystaniem komputera, rzutnika lub innych środków technicznych.

Pojęcia te zostaną omówione szerzej w części II niniejszej publikacji.

4. Wstęp do: *Wskazania dla kadry (umiejętności, wskazówki, role)*

a) Moderator KŚM

Do zadań moderatora należy m. in. ewaluacja poszczególnych etapów działań, monitorowanie i określanie potrzeby opcjonalnej/ okołoprojektowej komunikacji pomiędzy trenerami/ specjalistami a uczestnikami/ opiekunami, mediacje, dozór i odpowiedzialność za przestrzeń przyjazną dla

⁷ Patrz: Część II - Model działania KŚM.

spektrum autyzmu oraz bezwzględną dbałość o przestrzeganie reguł, kontraktów⁸ i scenariuszy⁹ spotkań.

Minimalne wymagania wobec roli moderatora/ organizatora KŚM wskazano w rozdziale 1 punkt a) niniejszej części publikacji projektowej.

b) Trener

Podczas nadzorowania postępów pracy na danym module szczególną uwagę należy zwrócić na wysiłek wkładany w podjęte działania. W ocenie nie należy brać pod uwagę zdolności do danego zadania, jako głównego, podstawowego kryterium. Nie należy też oceniać jedynie efektu końcowego procesu twórczego, a uwzględniać możliwości młodego człowieka, gdyż nie wszyscy uczestnicy będą uzdolnieni w każdym aspekcie. Oprócz wiedzy, umiejętności, kreatywności, w jednakowym stopniu należy docenić aktywne uczestnictwo w zajęciach, umiejętną organizację pracy i gospodarowanie czasem przeznaczonym na wykonanie zadania. Ważną rolę pełni zaangażowanie w działania KŚM, promocję osiągnięć indywidualnych i grupy, udział w przedsięwzięciach KŚM i oczywiście chęć do pracy.

Minimalne wymagania wobec roli trenera/ specjalisty KŚM wskazano w rozdziale 1 punkt c) niniejszej części publikacji projektowej.

Bezwzględnym warunkiem będzie doskonała orientacja ekspertów w obszarze i specyfice funkcjonowania osób w spektrum autyzmu. Wskazana stała obsada specjalistów sprawdzonych podczas testowania pierwszych edycji KŚM.

c) Wolontariusz

Kompetencje wolontaryjne powinny być zgodne z umiejętnościami innej kadry uczestniczącej w projekcie (pomijając przygotowanie merytoryczne). Kodeks i regulamin wolontariusza winien być ustalony na drodze wcześniejszych doświadczeń organizatora (organizacji, instytucji, stowarzyszenia, itp.) z wolontariuszami.

5. Wytyczne i zalecenia organizacyjne, techniczne (m.in. sanitarne, regulaminowe, graficzne, informatyczne, porządkowe) i inne przykłady algorytmów działań okołoprojektowych

a) Warunki sensoryczne i metodyczne

- Odmierna właściwość sensoryczna OUN (ośrodkowego układu nerwowego) (nadwrażliwość, niedowrażliwość, odmienne czucie powierzchniowe, głębokie, itd.);
- Problemy w szeroko pojętej komunikacji - werbalnej i pozawerbalnej;

⁸ Kontrakty, regulaminy miejsc spotkań, umowy terapeutyczne, itp., ze względu na ich specyfikę, leżą w gestii kolejnych Koordynatorów KŚM.

⁹ Patrz: Część II.1. - Załączniki do Modelu działania KŚM.

- Często obrazowy/ wizualny charakter myślenia/ postrzegania świata, a zarazem przyswajania wiedzy (wykorzystywanie projekcji multimedialnych, jako formy komunikacji alternatywnej);
- Częsty brak umiejętności autoprezentacji, swobodnego dokonywania wyborów, dążenia do realizacji swoich celów, rezyliencji, etc.;
- Możliwe zaburzenia lękowe (w tym *mutyzm wybiórczy*);

W związku ze specyfiką funkcjonowania i rozwoju osób autystycznych, bezwzględne jest dostosowanie warunków lokalowych a także kadrowych oraz ujęcie w harmonogramie zajęć dodatkowych - superwizji i konsultacji z doświadczonymi samorzecznikami/ ekspertami z obszaru *spektrum autyzmu*.

b) Zalecenia sanitarne/ epidemiologiczne

Apelujemy o racjonalne i odpowiedzialne zachowanie oraz stosowanie się do rekomendacji służb sanitarnych i profesjonalistów medycznych.

W przypadku gorszego samopoczucia, zwłaszcza gorączki i innych objawów grypopodobnych, zachęcamy do powstrzymania się od wychodzenia z domu i spotkań.

Koronawirus jest podatny na rozpuszczalniki lipidów, co oznacza, że dokładne, co najmniej 30 sekundowe mycie rąk wodą ze zwykłym mydłem lub detergentem, jest kluczowe, by ograniczyć rozprzestrzeniania się koronawirusa.

c) Ogólne wskazania techniczne i graficzne (jakościowe i autorskie)

Podczas realizacji spotkań danej edycji KŚM należy stosować się do wytycznych i zasad ochrony środowiska, jak segregacja odpadów, oszczędny druk materiałów, formularzy, publikacji (druk w trybie skali szarości, obustronny!). Pozytywny przykład i dobre praktyki organizatorów to istotny element edukacji i wychowania młodych ludzi w aspekcie społecznym i etycznym.

Znak firmowy *Klubu Świadomej Młodzieży* nie podlega modyfikacjom ani nadużyciom. Dopuszczalne jest stosowanie go z poszanowaniem zasad i misji KŚM oraz estetycznych przesłanek.

Szerzenie idei KŚM winno zawierać informacje o proveniencjach idei prekursorów, co daje dodatkowy wymiar motywacyjny zarówno dla przyszłych organizatorów, jak i uczestników.

6. Wstęp do: *Opcjonalne materiały faktograficzne (poszerzające perspektywę poznawczą) dla kadry i/ lub uczestników/ opiekunów oraz materiały dydaktyczne dla uczestników*

Kolejna część publikacji projektowej KŚM zawiera wstępną bazę odnośników do materiałów cyfrowych z publikacjami doszkalającymi spełniającymi najwyższe standardy merytoryczne, których

listę opracowali eksperci ze Społecznego Ruchu Naukowego: *Institutum Investigationis Scovorodianum*.

Materiały dydaktyczne mogą być dodatkowo stosowane na poszczególnych spotkaniach kolejnych edycji, stymulując samorozwój młodych self-adwokatów, jak i trenerów oraz opiekunów/ rodziców/ osoby towarzyszące, do sukcesywnego poszerzania tejże listy odnośników.

Formularze (patrz: *Część I.I. - Załączniki do Instrukcji Budowania KŚM*)

Zał. nr 1. Formularz zgłoszenia do innowacji/ wywiadu rekrutacyjnego + RODO (dla uczestnika/ opiekuna);

Zał. nr 2. Formularz ankiety PRZED rozpoczęciem cyklu spotkań KŚM (opcjonalnie - dodatkowy egzemplarz w formule uproszczonej/ easy-read) + RODO (dla uczestników/ opiekunów);

Zał. nr 3. Formularz ankiety PO zakończeniu cyklu spotkań KŚM (opcjonalnie - dodatkowy egzemplarz w formule uproszczonej/ easy-read) + RODO (dla uczestników/ opiekunów);

Zał. nr 4. Formularz zgody na wykorzystanie wizerunku (dla uczestników/ opiekunów).

Zał. nr 5. Formularz listy obecności w spotkaniu (dla uczestników/ opiekunów);

Zał. nr 6. Formularz listy obecności (dla kadry);

Zał. nr 7. Formularz podsumowania warsztatu (dla trenerów/ specjalistów);

Podpis przewodniczącego Zespołu _____ *Agnieszka Warszawa* _____